

Kv. Nebulosan 33. Fasad mot Dalagatan

Förslag till ny gårdsbebyggelse i kv. Nebulosan.

Antikvarisk konsekvensbedömning kulturmiljö

Antikvariskt underlag i samban med detaljplanearbete.

SBK Dnr 2016-02546

Fastighet: **Nebulosan 32 och 33**
Adress: **Västmannagatan och Dalagatan**
Stadsdel: **Vasastaden**

Bakgrund

Undertecknad har anlitats som byggnadsantikvarisk konsult i kulturhistoriska värden, i samband med detaljplanearbete under samrådsförfarande för ovanstående fastighet genom fastighetsägare Probitas. Uppdraget har bestått i att utföra en antikvarisk konsekvensbedömning och bedömning om påverkan på riksintresset för kulturmiljövård. Samt framtagande av förslag till skyddsbestämmelser i detaljplan. En förundersökning med värdebeskrivning finns även framtagen av undertecknad i en separat handling.

Syfte

Den antikvariska *konsekvensbedömningens* syfte är att redogöra för de kulturhistoriska och fysiska konsekvenser för föreslagna byggnad på gård i detaljplaneskedet och vad de medför för påverkan på kvarterets och byggnadens kulturvärde samt riksintresset. Den antikvariska konsekvensbeskrivningen utgör ett av underlagen i planeringsprocessen.

Remissvar-samrådsyttrande avseende påverkan på kulturmiljön

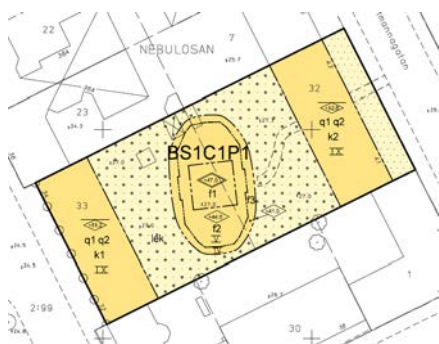
Stockholms stadsmuseum SSM: Detaljplaneförslaget i del som avser nybyggnad på gård bedöms som ovarsamt och förvanskande enligt stadsmuseet med hänvisning till PBL 8:13, 8;14 och 2:6Dnr 4.1/4361/2016 2017-02-03

Skönhetsrådet: Detaljplaneförslaget i den del som avser nybyggnad av bostadshus på gård bedöms som arkitektoniskt förfelande av kvarterets gestaltning och planhistoriska läsning enligt Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

Länsstyrelsen: Länsstyrelsen bedömer att förslaget, under nu kända förhållanden, inte strider mot de intressen som Länsstyrelsen har att bevaka enligt 11 kap.10 § PBL. Dock efterlyses en antikvarisk analys avseende påverkan på riksintresset Stockholms innerstad. Det konstateras att stadssiluetten inte påverkas av föreslagen byggnad som är placerad på en innergård med ett begränsat allmänintresse. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att den planerade byggnaden på gården inte kommer att medföra påtaglig skada på riksintresset Stockholms innerstad.

Konsekvensbedömning

Handlingar som konsekvensbedömts nedan är upprättade av Sweco Architects AB, Kvarteret Nebulosan 32 och 33, Gestalttningsprogram dat 2018-01-18. Efter ovan återgivna remissvar och inkomna synpunkter från allmänheten och politiken, har förslaget reviderats enligt nedan.

Tidigare förslag

Nu omarbetat förslag som konsekvensbedöms nedan

Konsekvenser efter omarbetning- volympåverkan, placering på gård

Beskrivning

Efter ovan lämnade remissyttrande samt synpunkter från politiken, har förslaget reviderats. Den tidigare föreslagna elliptiskt diagonalställda planformen på den nya gårdsbyggnaden i illustrationen t.v. ovan som gavs ett kontrasterande uttryck mot den rådande striktare planformen i kvarteret, har nu i det nya förslaget t.h. ersatts av en mer planstrukturellt anpassad kvadratisk form på gården. Se bilderna ovan.

Beaktanden

Efter inkomna synpunkter under samrådstid på byggnadens storlek och arkitektoniskt uttryck, har förslaget om- och bearbetats. Planformen som nu är närmast kvadratisk och mer kubformad som byggnad och betydligt mindre än tidigare, samspelar nu mer med befintliga gårdsfasaders uttryck och gårdsform, men utgör samtidigt ett tydligt självständigt modernt tillägg i sin arkitektur och i sitt fasaduttryck.

Konsekvensbedömning

Den nu föreslagna utformningen med en mindre gårdsbyggnad med ett betydligt mindre "fotavtryck" gör att gården fortsättningsvis är avläsbar som ett tidigare storgårdskvarter, men med tillkommen ny bebyggelse i form av en mindre gårdsbyggnad. Bearbetningen har enligt min bedömning inneburit ett varsamt förhållningssätt med respektavstånd till befintliga gårdsfasader. Den kvadratiske mer traditionella planformen innebär även en tydligare avläsbarhet av gårdsrummet med de vackra tegelfasaderna.

Illustrationer av Sweco Architects AB.

Konsekvenser – Utformning fasaduttryck och gårdsbild

Beskrivning

Den nya gårdsbyggnaden har placerats ungefär mitt på gården ned en höjd av fem våningar. Placeringen av den nya byggnaden har anpassats för att bibehålla bra solbelysta ytor samt med respektavstånd till de befintliga husen. Fasaderna har i illustrationen givits en plåtbeklädnad med varierande kulörer på kassetterna och med rundade hushörn. Fasaderna har försett med fönster i varierade formtyper men i ett balanserat och ordnat uttryck. Fasadmaterialet kontrasterar mot de befintliga fasaderna. I gestaltungsprogrammet anges olika tänkbara fasadytskikt som skulle kunna fungera på ett intressant sätt tillsammans med de uttrycksfulla tegelfasaderna.

Beaktanden

Uttrycket i den övre våningen har utformats i ett besläktat drag med de befintliga husens lätta krönavslutningar med en slät fasad och stora fönster, vilket medför att byggnaden upplevs lägre och uttrycksmässigt appellerar till storgårdskvarterets fasaduppbyggnad med öppna terrasser, se förundersökningen. I gestaltungsprogrammet anges ett antal olika material som på ett bra sätt samverkar och kontrasterar mot gårdsrummets fasadväggar i tegel. Samtliga föreslagna fasadmateriäl på nybyggnaden har valts för att vara åldringsbeständiga över tid, vilket bedöms som viktigt för bibehållande av den arkitektoniska höga kvalitén i gårdsmiljön.

Konsekvenser

Det öppna storgårdskvarteret påverkas genom att en ny byggnad tillförs. Fasaderna ges en intressant uppbyggnad och proportionering och materialverkan, som både upplevs besläktad med gathusens fasader och kontrasterande i sitt samtida uttryck i ny materialutformning. De lätt rundade hushörnen skapar en intressant ljus- och skuggverkan och bidrar till att byggnaden känns lättare och mer skulptural på gården.

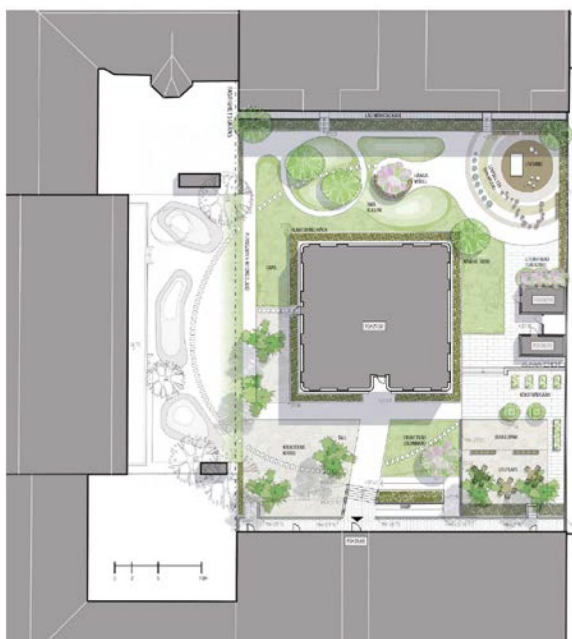
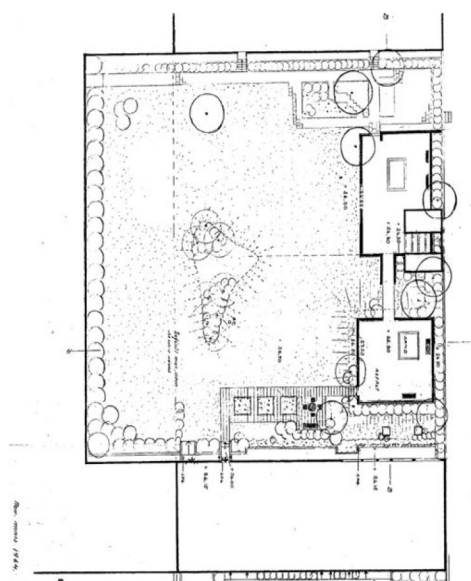

Illustration av Sweco Architects AB.

Markritning Sven A Hermelin, Inger Wedborn, BNA

Konsekvenser utemiljö – gård

Beskrivning

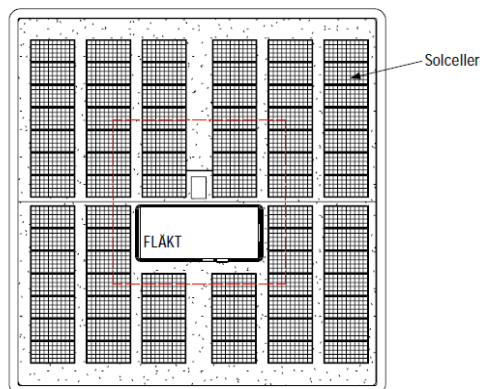
Vid planerandet och anläggande av innergården och förgårdsmark mot gatorna vid, anlätades vid ursprungsuppförandet trädgårdsarkitekten Sven A Hermelin och Inger Wedborn. Se förundersökningen, samt planritning ovan t.h.. En del spår av markplaneringen från tiden finns fortfarande avläsbar på gården och mot Västmannagatan.

Beaktanden

Gårdsplaneringen får helt nya förutsättningar i och med det nya gårdshuset och dess centriska placering. Markbehandling med gräsytor, planteringar och gångstråk blir i huvudsak helt nya, men med vissa likheter i upplevelse av luftighet, nya träd och låga planteringar som idag.

Konsekvenser.

Utemiljön på gården ges en ny utformning med nya gångstråk, gräsytor, plattsatta ytor och träd. Luftighet och lätthet anknyter till viss del till tidigare markplanering på gården. markbehandling med träd bibehålls mot Västmannagatan, liksom uttryck trappor och planteringar längs gårdsfasaden, Nebulosan 33.

Illustrationer av Sweco Architects AB.

Konsekvenser takutformning gårdsbyggnad

Beskrivning

Den nya gårdsbyggnaden ges ett platt tak i likhet med gathusen i kvarteret. En mindre takuppbyggnad i anslutande fasadutformning byggs för fläktrum och tillträdesmöjligheter till taket. På taket ges även möjlighet för placering av solfångare

Beaktanden

Takutformningen ansluter till gathusens takavslut med ett platt tak för tillträde och service. Utformningen med ett platt tak ansluter till gathusens uttryck inom kvarteret Nebulosan 32 och 33.

Konsekvenser.

Det flacka, platta taket ger ett diskret och neutralt taklandskap vid utblickar från omgivande byggnader på högre höjd, och likvärdig påverkan från olika väderstreck. Från gården uppfattas inte takets utseende.

Påverkan på kulturmiljö och riksintresse

I den antikvariska förundersökningen har uttrycket för riksintresset utretts och sammanfattats i följande konklusion av undertecknad:

Konklusion – tolkning av uttryck för riksintresset inom Nebulosan 32 och 33

Kvarteret Nebulosan 32 och 33 utgör en representant för den rådande planstrukturen med storgårdskvarter med indragna fasader från gatan och utökade våningsantal med indragen takvåning och med en stor öppen gestaltad gård i kvarteret. Kvarteret representerar en tydligt avläsbar bebyggelseutveckling under 1960-talet i Stockholm som avläsbar "årsring".

Kvarteret Nebulosan 32-33 utgör ett uttryck för det moderna välfärdssamhället och dess stadsbyggande. Utformningen har ett socialhistoriskt, samhällshistoriskt och planhistoriskt intresse.

Konsekvensbedömning med ny gårdsbyggnad enligt framtaget reviderat förslag

Undertecknad delar Länsstyrelsens bedömning att den planerade byggnaden på gården inte kommer att medföra påtaglig skada på riksintresset Stockholms innerstad, då den är placerad på en innergård och lägre än omgivande bebyggelse. Efter utförd revidering enligt handlingar daterade 2018-01-18, har påverkan på gården minskats ytterligare enligt min bedömning.

Av konklusionen - tolkning av uttrycket för riksintresset i förundersökningen, påverkas planstrukturen i det tidstypiska stadsplaneidealet från tiden, genom varje form av byggande på gården. Avläsbarheten av detta stadsplaneideal med en helt öppen obebyggd gård påverkas därmed. Det nu reviderade förslaget har beaktat detta genom att minska byggnadens storlek betydligt och anpassa planformen till en mer kvadratisk och traditionell planform med stort respektavstånd till omgivande gathus, och med anslutande hushöjd med övriga gårdshus inom hela kvarteret, varför påverkan bedöms minska betydligt. Förslagsställarens målsättning med gårdsbyggnadens nu minskade storlek, är att avläsbarheten som *storgårdskvarter*, framgent skall vara tydlig och avläsbar, men med ett väl anpassat tillägg i ett nytt gårdshus med en förnyad och anpassad markbehandling på gården.

Förslag till skyddsbestämmelse i detaljplan för befintlig bebyggelse

Utifrån framtagen förundersökning och inventering på plats, samt synpunkter i inkomna remissvar från SSM, har förslag till starka skyddsbestämmelser av befintlig bebyggelse i kvarteret samtidigt utarbetats och föreskrivits.

Stockholm 2018-02-14

Per Nelson

Byggnadsantikvarie SPBA

MEDLEM I SVERIGES PRAKTISERANDE BYGGNADSANTIKVARIER SPBA